

Keski-Suomen järjestöyhteistyön tutka 2025

Keski-Suomen järjestyhteistyön tutka

- Luo katsauksen Keski-Suomen kuntien ja hyvinvointialueen järjestyhteistyöhön.
- Tutkan avulla saadaan kokonaiskuva siitä, millaiset yhteistyön rakenteet ja käytännöt kunnissa ja hyvinvointialueella on, miten ne tukevat järjestöjen toimintaedellytyksiä ja miten strateginen yhteiskehittäminen toteutuu.
- Järjestöllä tarkoitetaan tässä yhteydessä kaikkia rekisteröityneitä järjestöjä, yhdistyksiä ja seuroja.

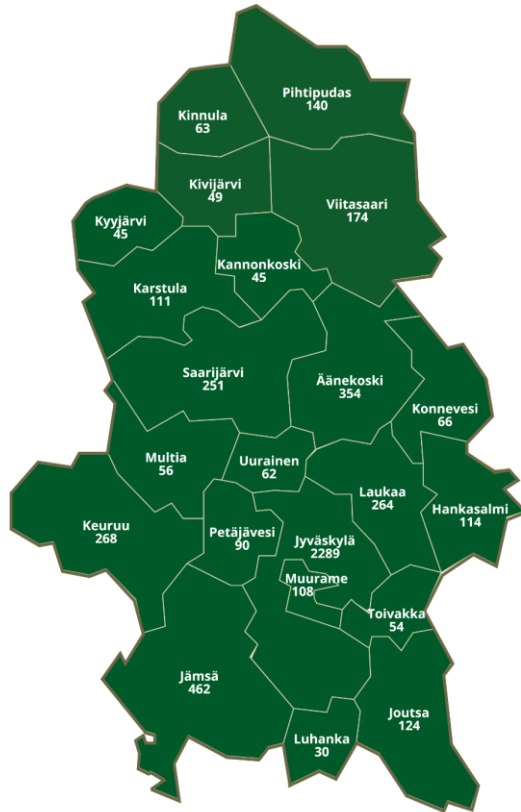
Järjestöyhteistyön tutkan taustaa

- Tutkaa on kehitetty vuoden 2025 aikana kattavamman ja syvemmän tilannekuvan saamiseksi.
- Samalla nimi muuttui järjestöpositiivisuuden kuntatutkasta järjestöyhteistyön tutkaksi.
- Tutka on koottu ensimmäisen kerran vuonna 2019 ja sitä päivitetään vuosittain. Sen kokoamisesta vastaa Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry:n KYT-järjestöpalvelut.
- Aineisto on kerätty haastatteluin loka-marraskuun 2025 aikana Keski-Suomen 22 kunnan työntekijöiltä ja viranhaltijoilta sekä hyvinvointialueen järjestökoordinaattorilta.

Järjestöyhteistyön tutkan aineisto

- Aineisto muodostuu neljästä teemallisesta osiosta ja vuosittain vaihtuvasta teemakysymyksestä.
- Teemalliset osiot ovat järjestöyhdyshenkilöt, järjestöjen toimintaedellytysten tukeminen, viestintä ja yhteistyö.
- Teemakysymyksellä selvitettiin, miten uudet valtuutetut perehdytetään järjestöjen kanssa tehtävään yhteistyöhön ja miten asiaa pidetään esillä koko valtuustokauden aikana.
- Aineisto löytyy verkkosivuiltamme: www.kyt.fi/tutka

Yhdistysten määrä Keski-Suomen kunnissa ja jakautuminen eri toimialoille

Politiikka	337
Ammatti ja elinkeino	563
Sosiaali- ja terveysala	346
Kulttuuriala	959
Vapaa-aika	638
Urheilu- ja liikunta	814
Uskonto ja maailmankatsomukset	70
Maanpuolustus ja kansainväliset suhteet	110
Muut yhdistykset	274
Luokittelemattomat	1108
Yhteensä	5219

Lähde: PRH 9/2025

Taustatietoa Keski-Suomesta

- Keski-Suomessa on 22 kuntaa
- Pienimmässä kunnassa on reilu 700 asukasta ja suurimmassa vajaa 150 000.
- Keski-Suomessa on yhteensä 5219 yleishyödyllistä yhdistystä (Patentti- ja rekisterihallitus 09/2025).
- Yhdistyskenttä on moninainen jakautuen oheisen kuvan mukaisesti eri toimialoihin.

Järjestöyhdyshenkilöt merkittävä resurssi yhteistyössä

Järjestöyhdyshenkilöt kunnissa

- Jokaisesta kunnasta löytyy vähintään yksi järjestöjen kanssa yhteistyötä tekevä viranhaltija/työntekijä.
- Yhteensä heitä on 66.
- He työskentelevät useimmiten vapaa-ajan, sivistyksen ja kulttuurin toimialalla.
- Virallisesti nimettyjä järjestöyhdyshenkilöitä on 12 kunnassa.
- Oman työn ohella järjestöyhteistyötä hoitavia on 15 kunnassa.
- Niitä kuntia, joissa on sekä yksi virallisesti nimetty yhdyshenkilö että sen lisäksi oman työn ohella yhteistyötä tekeviä on viisi.
- Järjestöyhdyshenkilön tiedot ovat löydettävissä 14 kunnan verkkosivuilta.

Järjestöyhdyshenkilöt hyvinvointialueella

- Koko hyvinvointialueella on yksi virallisesti nimetty järjestökoordinaattori.
- Eri palveluissa on työntekijöitä, jotka tekevät osana omaa työnkuvaa yhteistyötä järjestöjen kanssa käytännön asioissa. Näitä palveluita ovat esimerkiksi perhekeskukset, seniorin hyvinvointineuvolat, asumispalvelut ja terveysasemat.
- Hyvinvointialueen verkkosivuilta löytyy järjestökoordinaattorin yhteystiedot, mutta eri palveluissa toimivien järjestöjen kanssa yhteistyötä tekevien yhteystietoja ei ole koottu.

Järjestöyhdyshenkilöiden toimenkuva on moninainen, mutta työaika rajallinen

- Järjestöyhdyshenkilöiden tehtävät kunnissa painottuvat eniten viestintään ja järjestöjen kanssa käytävään yhteydenpitoon sekä järjestötapaamisten ja tapahtumien järjestämiseen.
- Hyvinvointialueella järjestökoordinaattorin tehtäviin kuuluu avustusasioita, verkostojen ja yhteistyörakenteiden koordinointia sekä kontaktien välittäjänä toimimista niin järjestöjen suuntaan kuin hyvinvointialueen työntekijöille.
- Yhdessäkään kunnassa ei ole määritelty yhdyshenkilöille järjestöyhteistyön käytettävää työaika ja se vaihtelee kausittain.
- Hyvinvointialueen järjestökoordinaattorin koko työaika on kiinnitetty järjestöyhteistyöhön ja palveluissa toimivien työntekijöiden osalta se on vain yksittäisiä prosentteja.

Järjestöyhdyshenkilöihin ollaan yhteydessä monenlaisissa asioissa / kunnat

- Kuntien eri toimialojen työntekijät ovat yhteydessä järjestöyhdyshenkilöön erityisesti konkreettiseen yhteistyöhön ja viestintään liittyvissä asioissa. Lisäksi joissain kunnissa he ovat yhteydessä järjestöyhdyshenkilöön tila-asioihin tai avustuksiin liittyen.
- Järjestöt ovat yhteydessä kunnan järjestöyhdyshenkilöön etenkin avustuksiin, tiloihin, tapahtumayhteistyöhön ja viestintäapuun liittyen. Osassa kuntia järjestöt myös kysyvät neuvoja ja vinkkejä erilaisiin asioihin tai kalusto- ja välinelainauksiin liittyen.

Järjestöyhdyshenkilöihin ollaan yhteydessä monenlaisissa asioissa / hyvinvointialue

- Hyvinvointialueen työntekijät ovat yhteydessä koordinaattoriin esimerkiksi, kun haluavat saada järjestöjen näkökulmia ja niitä mukaan erilaisiin prosesseihin, kuten palveluketjujen kehittämiseen ja rahoitusten hakuun tai teemapäivien järjestämiseen palveluyksikössään.
- Järjestöt taas ovat yhteydessä koordinaattoriin avustusasioissa, kun haluavat päästä mukaan erilaisten toimintojen toteuttamiseen ja sekä etsiessään oikeita yhdyshenkilöitä hyvinvointialueen sisältä.

Kunnat ja hyvinvointialue tukevat järjestöjen toimintaedellytyksiä hyvin

Taloudellinen tuki järjestöille kunnissa

- Järjestöille myönnetään avustuksia 21 kunnassa, ja yhdessä kunnassa ei jaeta lainkaan avustuksia.
- Yleisavustuksia jaetaan 18 kunnassa ja kohdeavustuksia 15 kunnassa.
- Välirahoituslainan mahdollisuus on kahdeksassa kunnassa.
- Kumppanuussopimuksia ja/tai yhteistyösopimuksia järjestöjen kanssa on seitsemällä kunnalla.
- Muita avustusmuotoja on 11 kunnassa ja niitä ovat mm. tapahtuma-avustus/tuki, liikuntapaikkojen kunnossapitoavustus, yhteistyöavustus, kyläyhdistysten avustukset ja muut harkinnanvaraiset avustukset esim. kunnanhallituksen myöntämänä.
- Lähes kaikissa (19) kunnissa on käytössä samanaikaisesti useampikin avustusmuoto.

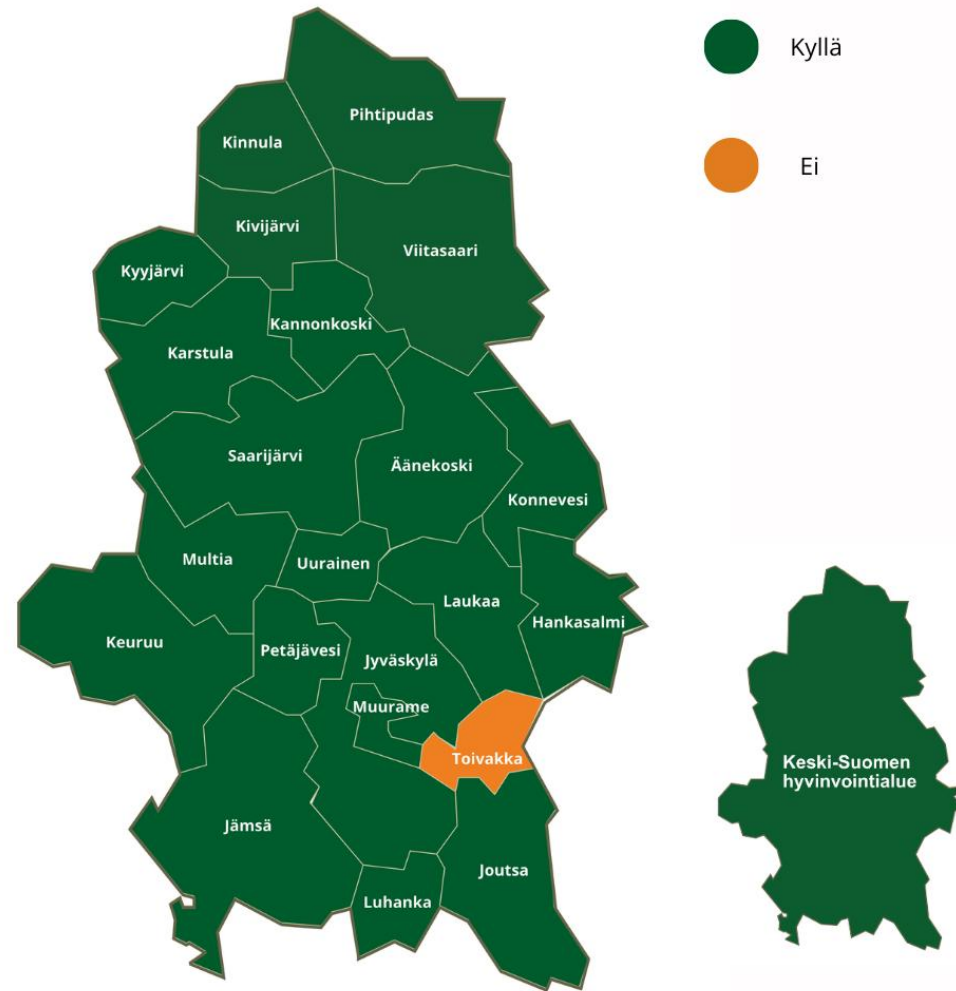
Taloudellinen tuki järjestöille hyvinvointialueella

- Hyvinvointialueen järjestöavustukset jakautuvat toiminta-avustuksiin, kumppanuussopimuksiin, projektiyhteistyöhön, valtionavustuksen jakamiseen ruoka-apua jakeleville järjestöille sekä vapaapalokuntien ja järvipelastusyhdistysten omiin sopimuksiin/avustuksiin.

Taloudellinen tuki järjestöille

- Avustuksia jaettiin kunnissa laajalla haarukalla nolasta eurosta 13 euroon per asukas. Kolmessa kunnassa ei ollut tietoa avustusten kokonaismäärästä. Keskimääräinen jaettava avustussumma per asukas oli noin 7,5 €.
- Hyvinvointialueella avustuksia jaettiin noin 4 € per asukas.
- Näissä luvuissa ei ole mukana kumppanuus-/yhteistyösopimuksia.
- Suurimmassa osassa kuntia avustusten määrässä ei ole tapahtunut muutoksia vuoden 2025 aikana.
- Pääsääntöisesti hyvinvointialueen avustustoiminta ei ole vaikuttanut kuntien myöntämiin avustuksiin.

Avustukset järjestöille

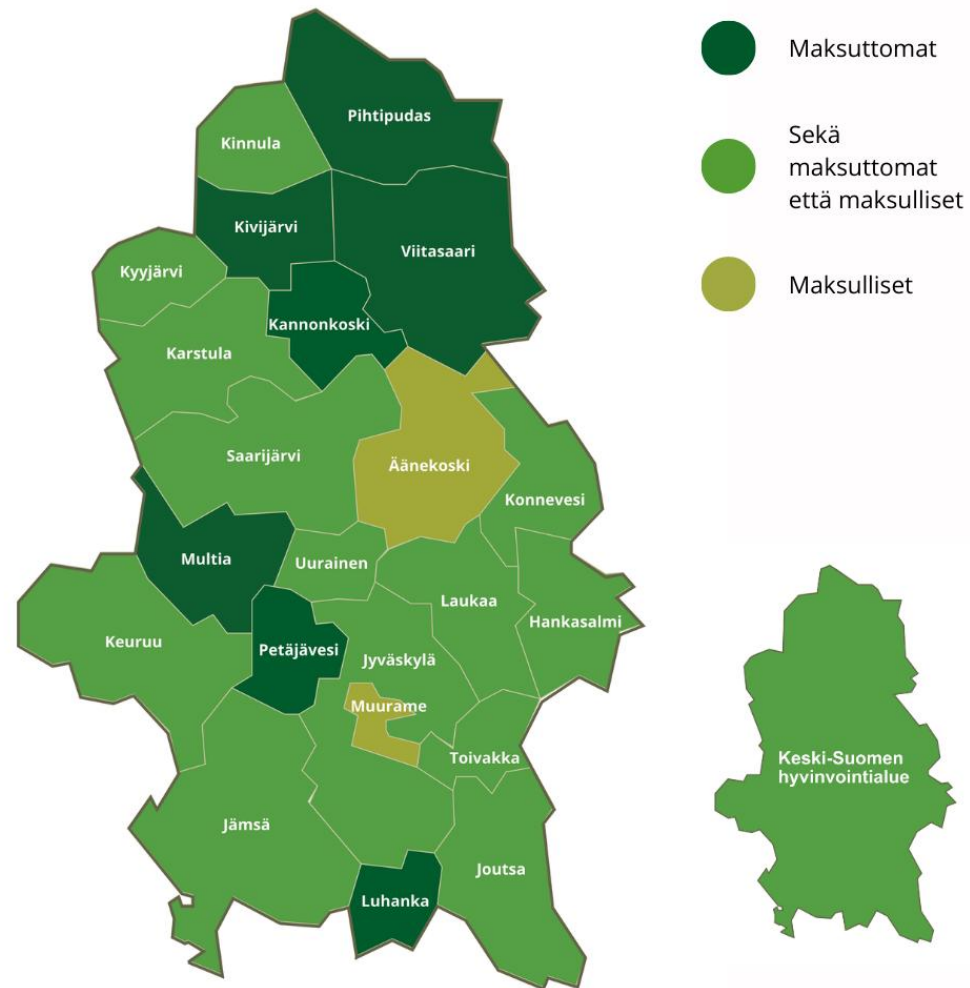
Järjestöille tarjottavat tilat kunnissa

- Melkein kaikissa kunnissa järjestöille tarjotaan ainakin joitain tiloja maksutta käyttöön.
- Pelkästään maksuttomia tiloja järjestöille on seitsemässä kunnassa.
- Sekä maksuttomia ja maksullisia tiloja on 13 kunnassa.
- Pelkästään maksullisia tiloja on kahdessa kunnassa. Näissä kunnissa järjestöt saavat vuokrata tiloja muita vuokraajia edullisemmin.
- Suurimmassa osassa kuntia tiloissa ei ole tapahtunut muutoksia vuoden 2025 aikana.

Järjestöille tarjottavat tilat hyvinvointialueella

- Hyvinvointialueella on tarjolla järjestöille sekä maksuttomia että maksullisia tiloja.
- Maksuttomasti myönnetään sellaisia tiloja, joita on mahdollista antaa käyttöön ja jotka voidaan helposti järjestää ko. rakennuksen aukioloaikojen puitteissa. Esimerkiksi järjestöt voivat järjestää hyvinvointialueen valtuustosalissa tilaisuuksia/seminaareja.
- Tilojen suhteen ei ole ollut muutoksia vuoden 2025 aikana, mutta hyvinvointialue on pyrkinyt saamaan entistä enemmän tiloja järjestöjen käyttöön.

Tilat järjestöjen käytössä

Erilaiset tukipalvelut tärkeä panostus järjestötoimintaan

- Kaikissa kunnissa on tarjolla erilaisia tukipalveluja järjestöille.
- Tukea ja apua viestintään on mahdollista saada 17 kunnassa.
- Satunnaisen kopioinnin mahdollisuus 14 kunnassa.
- Asiantuntija-apua on mahdollista saada yhdeksässä kunnassa.
- Tapahtuma-apua tarjotaan kahdeksassa kunnassa.
- Kalusto-/välinelainausta on seitsemässä kunnassa.
- Neljä kuntaa vastaa kahvituksesta järjestön tilaisuudessa tai tapahtumassa, jos kunta on mukana yhteistyökumppanina.
- Yksittäisissä kunnissa järjestöjä tuetaan antamalla varastotilaa, tekemällä heille pieniä tarvikeostoksia, tarjoamalla kuljetusapua tilaisuuksiin tai jalkautumalla järjestöjen toimintaan ja tilaisuuksiin.
- Hyvinvointialueelta järjestöjen on mahdollista saada neuvontaa, apua viestintään sekä lainaan erilaisia välineitä.

Järjestötiedon näkyvyys ja viestintäyhteistyö

Järjestötiedon näkyvyydessä kehitettävää

- Järjestöjen yhteystietoja on koonnut verkkosivuilleen mahdollisimman kattavasti 11 kuntaa.
- Kolmen kunnan sivuilla tietoja on vain pieneltä osin tai vain jonkin tietyn toimialan osalta.
- Neljän kunnan ja hyvinvointialueen sivuilla ei ole lainkaan järjestöjen tietoja.
- Järjestöjen tietoja tai toimintaa on nostettu neljän kunnan verkkosivuille Lähellä.fi -verkkopalvelun avulla.
- Hyvinvointialueen osalta järjestöjen toimintatiedot nousevat Keski-Suomen hyvinvointitarjottimelle Lähellä.fi:n kautta.

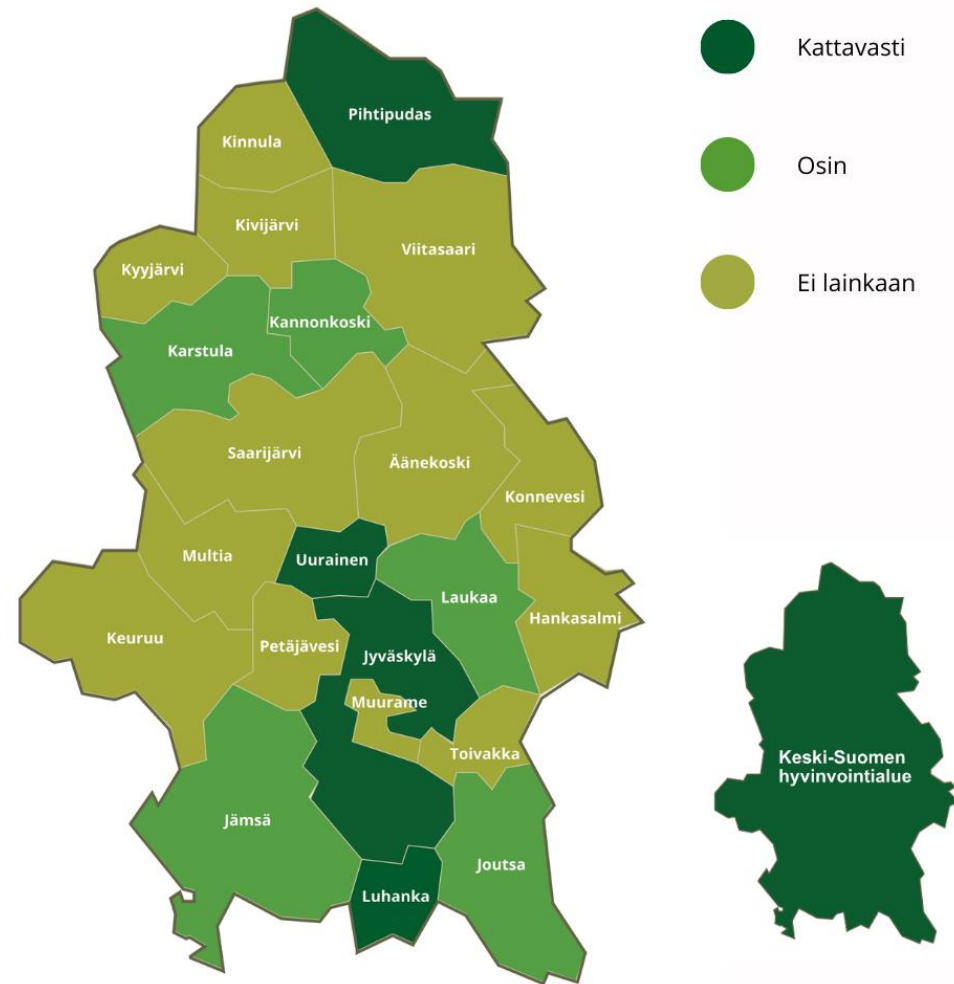
Järjestöjen tietoa verkkosivuilla

Järjestöille suunnatun tiedon kokoamisessa kehitettävää

- Järjestöille suunnattua tietoa, esimerkiksi tulevista järjestöilloista, avustuksista, käytettävissä olevista tiloista ja yhteyshenkilöstä, löytyy kootusti vain viiden kunnan ja hyvinvointialueen verkkosivuilta.
- Joiltain osin näitä tietoja löytyy viidestä kunnasta.
- Tietoja ei ole koottu lainkaan 12 kunnassa.

Järjestöille koottua tietoa verkkosivuilla

Viestinnällinen yhteistyö konkretisoituu tapahtumaviestintään

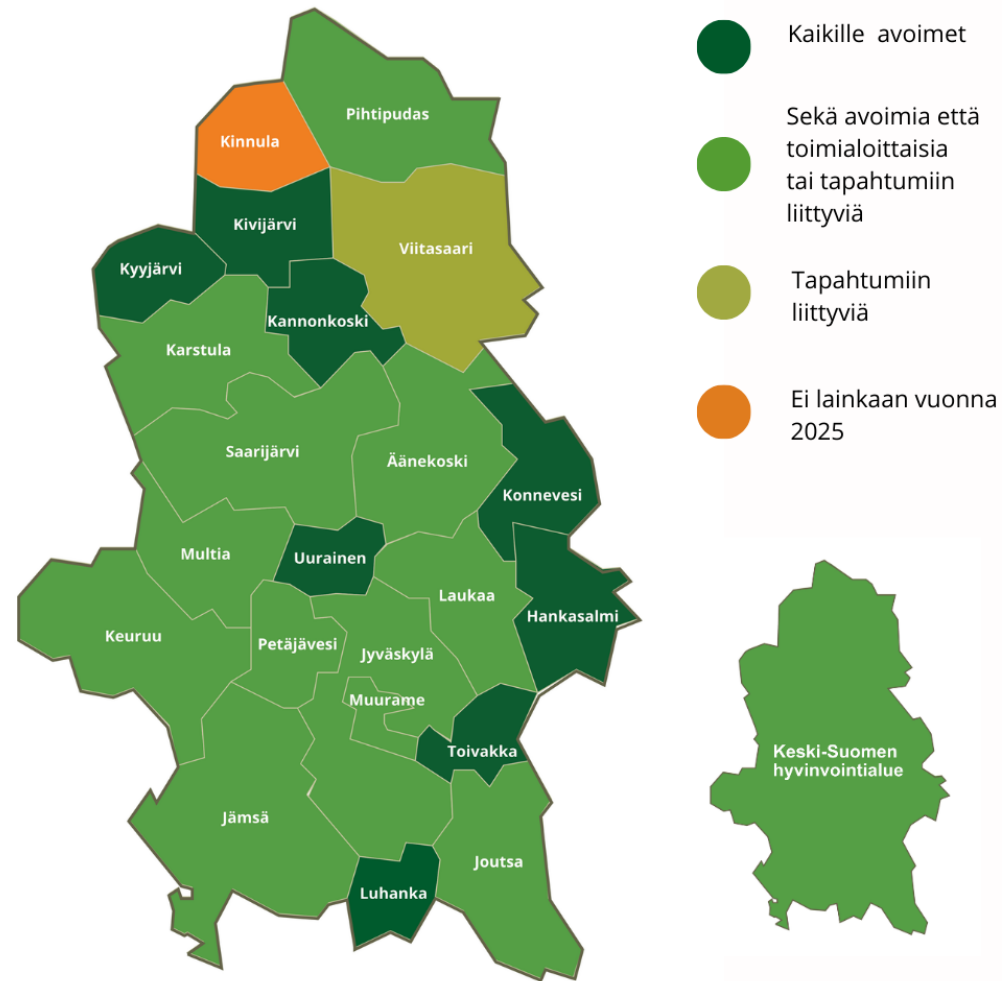
- Järjestöt voivat viestiä 15 kunnassa etenkin kunnan oman tai Keski-Suomi Events- tapahtumakalenterin kautta.
- Muutamissa kunnissa tehdään somejakoja esimerkiksi tapahtumakalenterien pohjalta tai jos tapahtuma on laitettu kunnan sivuille.
- Yksittäisissä kunnissa järjestöjen tapahtumista viestitään välittämällä tietoa sähköpostilla, nostamalla niitä kuntatiedotteeseen tai kunnan omaan lehteen, tulostamalla mainoksia ja jakamalla niitä eri paikkoihin tai viemällä tiedot harrastusvalikkoon.
- Hyvinvointialueella järjestöillä on mahdollisuus viestiä tapahtumistaan ja toiminnastaan Keski-Suomen hyvinvointitarjottimen kautta. Lisäksi isommissa kokonaisuuksissa järjestöt tekevät yhteistyötä hyvinvointialueen viestinnän asiantuntijoiden kanssa.
- Kunnissa ja hyvinvointialueella ei ole erikseen järjestöille laadittuja viestintäohjeita.

Kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyö järjestöjen kanssa monipuolista

Järjestöille suunnatut tapaamiset merkittävä yhteistyön rakenne

- Yksi keskeinen yhteistyörakenne on järjestöille suunnatut tapaamiset.
- Kaikille järjestötoimijoille avoimia tapaamisia järjestetään 20 kunnassa.
- Toimialoittaisia tapaamisia järjestetään 12 kunnassa.
- Tapahtumajärjestämiseen liittyviä tapaamisia järjestetään kolmessa kunnassa.
- Sekä kaikille avoimia että toimialoittaisia ja/tai tapahtumiin liittyviä tapaamisia järjestetään yhteensä 12 kunnassa.
- Hyvinvointialueella järjestetään sekä kaikille järjestötoimijoille avoimia tapaamisia että toimi-/palvelualueittaisia tapaamisia.

Järjestöyhteistyön rakenteet / tapaamiset järjestöille

Järjestötapaamisten tavoitteita kunnissa

- Tavoitteena on useimmiten yhteistyön lisääminen ja vahvistaminen, tutustuminen ja verkostoituminen puolin ja toisin sekä vuoropuhelun käyminen.
- Tavoitteena on myös ajankohtaisten kuulumisten, tietojen, ideoiden, toiveiden ja huolien kuuleminen järjestökentältä.
- Järjestöjä halutaan tiedottaa ajankohtaisista asioista, tarjota vaikuttamismahdollisuuksia kuntaa ja järjestöjä koskeviin asioihin sekä osallistaa esim. kunnan strategian ja erilaisten suunnitelmien tekemiseen.
- Joissain kunnissa tapaamiset ovat osa kunnan strategista toimintaa tai niiden järjestämisellä halutaan osoittaa arvostusta järjestöille.

Järjestötapaamisten sisältöjä kunnissa

- Sisältöinä ovat useimmiten erilaiset ajankohtaiset asiat ja teemat, kuten esim. avustukset, tilat, strategian tai suunnitelmien päivittäminen, tulevat tapahtumat ja yhteisen vuosikellon tekeminen.
- Tapaamisissa myös jaetaan kuulumiset järjestökentältä, tiedotetaan ajankohtaisista asioista ja käydään yhteistä keskustelua.
- Järjestöillä on mahdollisuus esittää sisältöjä tapaamisiin.

Järjestötapaamisten hyötyjä kunnissa

- Tutuiksi puolin ja toisin, minkä myötä on helpompi tehdä yhteistyötä, yhdistää resursseja ja yhteensovittaa tulevia tapahtumia. Lisäksi kynnys olla yhteydessä toisiin madaltuu.
- Saadaan jaettua tietoa puolin ja toisin sekä saadaan ajankohtaista tietoa järjestöjen tilanteesta, tarpeista ja toiveista.
- Järjestöjen ääni saadaan kuuluville esimerkiksi päättäjille, heidän näkemyksiään ja asiantuntijuutta voidaan hyödyntää kehittämisessä ja saadaan uusia ideoita.
- Tarjoavat järjestöyhdyshenkilöille säännöllisen foorumin tavata järjestötoimijoita.
- Yhdessä kunnassa nostettiin esiin keikkaluonteisen vapaaehtoistoiminnan mahdollistuminen ja lisääntyminen, kun esiin nousee paikkoja ja tilaisuuksia, mihin tarvitaan apukäsiä. Tapaamiset toimivat voimavarana toimijoille mahdollistamalla tärkeän vertaistuen ja näin oman hyvinvoinnin lisääntymisen.

Järjestötapaamiset edistävät yhteistyötä kunnissa

- Tapaamiset edistävät yhteistyötä järjestöjen kanssa eri tavoin.
- Kun niissä tullaan tutuiksi ja käydään yhteistä keskustelua, madaltuu kynnys olla yhteydessä puolin ja toisin, ja näin yhteistyön tekeminen helpottuu.
- Niiden myötä vuorovaikutus lisääntyy, yhteistyö konkretisoituu ja yhteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ kuntalaisten hyväksi helpottuu.
- Tapaamisissa nousee esiin konkreettisia ehdotuksia ja ideoita, joita voidaan viedä yhdessä eteenpäin.
- Niihin saattaa myös osallistua sellaisia järjestötoimijoita, joita järjestöyhdyshenkilö ei muuten tapaisi.

Järjestötapaamisiin houkutellaan osallistumaan erilaisin tavoin kunnissa

- Kunnat houkuttelevat ja motivoivat järjestöjä mukaan tapaamisiin erityisesti kiinnostavalla sisällöllä, kahvituksella ja tiedottamalla tapaamisista eri kanavia pitkin hyvissä ajoin.
- Osassa kuntia tapaamisilla on jo pitkä perinne, ja järjestöt kokevat ne tärkeäksi osallistua.
- Myös järjestöjen mahdollisuus vaikuttaa sisältöön, tapaamisten brändäys ja kunta puolueettomana koollekutsujana mainittiin tekijöinä, jotka saavat järjestöjä osallistumaan tapaamisiin.

Järjestötapaamisten tavoitteita, sisältöjä ja hyötyjä hyvinvointialueella

- Tapaamisten tavoitteena on käydä vuoropuhelua ajankohtaisista aiheista sekä saada järjestöjen näkökulmia isojen ja/tai järjestöjen kannalta keskeisten päätösasioiden valmisteluprosesseihin.
- Sisältöinä on isoja alakohtaisia ja ajankohtaisia hyvinvointialueen toiminnan kehittämiseen liittyviä asioita.
- Järjestöt voivat esittää sisältöjä tapaamisiin.
- Tapaamisten hyötynä on, että järjestöt saavat vaikuttaa päätöksentekoon meneviin asioihin ja niitä kuullaan laaja-alaisesti, läpinäkyvästi sekä avoimesti.
- Järjestöjen asiantuntemusta voidaan tapaamisten avulla myös hyödyntää toiminnan kehittämiseen esim. pienempien ryhmien kautta.

Järjestötapaamiset edistävät yhteistyötä hyvinvointialueella

- Tapaamiset edistävät yhteistyötä järjestöjen kanssa konkretisoimalla yhteistyötä, tarjoamalla järjestöille areenan tuoda omia ja oman kohderyhmän näkökulmia sekä paikan vaikuttaa hyvinvointialueen asioihin ja toimintaan.
- Valmistelutyön näkökulmasta tapaamiset mahdollistavat strukturoidun tavan keskustella järjestöjen kanssa esimerkiksi päätöksentekoon menevistä asioista.

Yhteistyö järjestöjen kanssa aktiivista

- Kuntien ja järjestöjen välistä yhteistyötä tehdään erityisesti tapahtumien, hankkeiden ja erilaiseen kuntalaisille suunnattuun toimintaan tai erilaisten luonto- ja liikuntakohteiden ylläpitoon liittyen.
- Kaikki kunnat tekevät tapahtumayhteistyötä järjestöjen kanssa ja 19 kuntaa hankeyhteistyötä.
- Yhteistyötä tehdään myös tila-asioissa, viestinnässä ja kohderyhmien tavoittamisessa sekä kuntastrategia- ja hyvinvointisuunnitelmatyön osalta.
- Yhteistyö voi olla myös asiantuntemuksen vaihtoa puolin ja toisin.
- Hyvinvointialueella yhteistyö järjestöjen kanssa on erityisesti tilaisuuksien järjestämistä yhdessä ja asiakasohjausta kumpaankin suuntaan.
- Käytännön yhteistyötä tehdään esimerkiksi seniori- ja perhekeskuksissa. Toiminnallista yhteistyötä tehdään käytännön asioista sopimisessa sekä tilanteissa, joissa on yhteisiä asiakkaita hyvinvointialueen palveluissa ja järjestötoiminnassa.

Järjestöyhteistyössä toimivaa kunnissa

- Järjestöyhteistyössä on monia erilaisia asioita, jotka toimivat kuntien näkökulmasta hyvin.
- Näitä ovat erityisesti suorat kontaktit puolin ja toisin, tapahtumayhteistyö sekä toimivat rakenteet ja nimetty järjestöyhdyshenkilö.
- Osassa kuntia nostettiin esille avustus- ja tila-asiat, selkeät roolitukset eri toimijoiden välillä, hyvä ilmapiiri ja henki, aktiivisten järjestöjen määrä kunnassa, aktiivinen yhteistyö niin kunnan kanssa kuin järjestöjen välillä sekä yhteistyöhön liittyvien perusasioiden kunnossa oleminen.

Järjestöyhteistyön haasteet kunnissa

- Haasteiksi järjestöyhteistyössä kunnat kokivat erityisesti ajanpuutteen ja muut resurssikysymykset.
- Aikaa järjestöjen kanssa tehtävään yhteistyöhön ei ole riittävästi tai muuten resurssit yhteistyön tekemiseen tai järjestöjen toimintaedellytysten tukemiseen eivät ole riittäviä.
- Järjestökentän ja toimintaympäristön ajankohtaiset haasteet, kuten järjestöväen ikääntyminen ja vaikeus saada mukaan uusia aktiiveja sekä taloudellinen tilanne, koettiin useassa kunnassa yhdeksi keskeisimmäksi yhteistyön haasteeksi.
- Osassa kuntia nousi esiin viestintään liittyvät asiat ja heikko järjestöiltoihin osallistuminen.

Järjestöyhteistyön kehittämistarpeet kunnissa

- Järjestöyhteistyöhön liittyvinä kehittämistarpeina kunnissa oli muun muassa resursseihin, viestintään puolin ja toisin sekä järjestöjen osallistamiseen liittyviä asioita.
- Järjestöyhteistyön tekemiseen toivottiin enemmän aikaa ja järjestöille enemmän taloudellisia ja toiminnallisia resursseja.
- Muutamissa kunnissa toivottiin järjestöjä aktiivisemmin mukaan strategiseen kehittämiseen ja yhteistyöhön.
- Yksittäisissä kunnissa nousi esiin esimerkiksi tarve laatia järjestöyhteistyön asiakirja, yhteistyön vuosikello, säännöllinen järjestökysely sekä uusien toimintamallien ja menetelmien kehittäminen yhdessä järjestöjen kanssa.

Taloudellisen tilanteen vaikutukset yhteistyöhön kunnissa

- Taloudellisella tilanteella ei nähdä olevan vaikutusta järjestöyhteistyöhön 17 kunnassa.
- Osa kunnista koki, että tulevaisuudessa taloudellinen tilanne saattaa heikentää järjestöjen toimintaedellytysten tukemista esimerkiksi tilojen tai hankeyhteistyön osalta.
- Muutamassa kunnassa tilanne on jo vaikuttanut järjestöille tarjottaviin tiloihin ja niiden muuttumiseen maksulliseksi tai siihen, miten järjestöjä voidaan tukea tai vastata heidän tarpeisiinsa.
- Pari kuntaa nosti esille sen, että järjestöjen tukea ei saisi leikata ilman kokonaisuuden näkemistä, sillä järjestöyhteistyö on yksi keino selvitä näistä haasteista.
- Huolena nostettiin esiin myös järjestötoimijoiden loppuun palaminen.

Järjestöyhteistyön toimivuus, haasteet ja kehittämistarpeet hyvinvointialueella

- Hyvinvointialueen järjestöyhteistyössä toimii hyvin avustusasiat sekä järjestöjen osallistaminen päätöksentekoon ja hyvinvointisuunnitelmatyöhön.
- Haasteena koettiin tila-asiat.
- Kehittämistarpeina nähtiin tila-asioiden eteenpäinvieminen ja arjen yhteistyön hyvien käytäntöjen levittäminen eri alueille.
- Hyvinvointialueen taloudellinen tilanne ei toistaiseksi ole vaikuttanut järjestöavustuksiin, mutta henkilökunta on tiukemmilla ja aikaa yhteistyön tekemiseen ei ole riittävästi. Myös tilavuokria on painetta korottaa joissakin toiminnoissa.

Järjestöjen osallisuus kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä

- Yksi keskeinen strategisen yhteiskehittämisen keino on osallistaa järjestöjä hyvinvointikertomus- ja suunnitelmatyöhön.
- Osallistaminen riippuu paljolti siitä, missä vaiheessa nämä asiakirjat ovat kyseisenä vuonna kussakin kunnassa.
- Järjestöt on otettu hyvinvointikertomus- tai suunnitelmatyöhön mukaan 18 kunnassa.
- Kunnista 11 on ottanut järjestöt mukaan suunnitteluun, 14 sisällön tuottamiseen, 10 toteuttamiseen, viisi seurantaan ja neljä arviointiin.
- Järjestöt on otettu mukaan tähän työhön useimmiten käymällä asiaa läpi järjestöilloissa tai muissa järjestötapaamisissa, pyytämällä järjestöiltä suoraan sisältöä asiakirjoihin tai ottamalla järjestöedustaja mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmään. Muutamissa kunnissa on järjestetty avoimia keskustelutilaisuuksia, toteutettu kyselyitä tai työpajoja.

Järjestöjen osallisuus hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä

- Hyvinvointialue ottaa järjestöt mukaan hyvinvointikertomus- ja suunnitelmatyön kaikkiin vaiheisiin suunnittelusta arviointiin.
- Järjestöjä on osallistettu kyselyin, avoimissa keskustelutilaisuuksissa ja järjestöilloissa, jonka lisäksi järjestöjä on mukana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmässä.
- Vuosittain käytävissä lakisääteisissä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden neuvotteluissa keskeisenä sisältönä on ollut hyvinvointisuunnitelman tavoitteet.
- Lähes kaikki kunnat (20) on kutsunut järjestöt mukaan näihin hyvinvointialueen toteuttamiin neuvotteluihin.

Järjestöt hyvinvointikertomus- ja suunnitelmatyössä

Järjestöyhteistyön asiakirja vasta yhdessä kunnassa ja hyvinvointialueella

- Järjestöyhteistyön asiakirja, johon on koottu yhteistyön keskeisimpiä asioita, on laadittu vain Jämsässä ja Keski-Suomen hyvinvointialueella.
- Jämsän kaupungin ja järjestöjen yhteistyöasiakirjaan on koottuna yhteistyön tavoite ja tarkoitus, kaupungin tuki kolmannelle sektorille sisältäen avustukset, tilat, yhteismarkkinoinnin ja muun tuen sekä yhteyshenkilöt. Sitä päivitetään noin kerran vuodessa.
- Keski-Suomen hyvinvointialueen järjestöyhteistyön asiakirjaan on kirjattu yhteistyön rakenteet, yhteistyö ja yhdessä kehittäminen, muu yhteistyö sekä avustusohje. Sitä päivitetään valtuustokausittain.

Järjestöjen välinen yhteistyö kunnissa ja hyvinvointialueella

- Järjestöyhdyshenkilöiden tietämyksen mukaan järjestöt tekevät eniten yhteistyötä tapahtumiin liittyen.
- Järjestöt myös jakavat osaamista, resursseja ja talkooväkeä sekä tekevät viestinnällistä yhteistyötä.
- Jonkin verran on yhteisten toimintojen, kuten harjoitusten/liikuntavuorojen, retkien, kerhojen ja hankkeiden toteuttamista yhdessä sekä tiloihin liittyvää yhteistyötä.
- Yksittäisissä kunnissa mainittiin kehittämiseen ja vaikuttamiseen liittyvä yhteistyö, koulutukset ja erilainen vapaamuotoinen yhteistyö, joka syntyy siitä, että yksittäinen järjestötoimija voi olla mukana useammassakin järjestössä.

Järjestöjen välisen yhteistyön tukeminen

- Kunnat tukevat järjestöjen välistä yhteistyötä olemalla tarpeen mukaan yhteistyön toteuttamisessa, välillisesti tarjoamalla tiloja, auttamalla viestinnässä, toimimalla välikätenä esimerkiksi yhteystietojen välittämisessä tai kokoamalla järjestöjä yhteen.
- Hyvinvointialueen järjestöavustuksissa kannustetaan vahvasti järjestöjä keskinäiseen yhteistyöhön.

Järjestöjen, kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyö

- Yhteistyötä tehdään erityisesti erilaisten tapahtumien, työryhmien ja verkostojen, seniorin hyvinvointineuvolan/seniorikeskuksen ja perhekeskuksen osalta.
- Muutamissa kunnissa myös hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden neuvottelut nähtiin yhtenä yhteistyömuotona.
- Yksittäisissä kunnissa yhteistyö toteutuu erilaisissa työpajoissa, viestinnässä, avoimessa päivätoiminnassa, digitaalisen älysalin toiminnassa tai liikuntaneuvonnassa.
- Järjestöt ovat tässä yhteistyössä mukana vaihdellen riippuen kunnista ja niissä toteutettavista yhteistyön muodoista. Osassa kuntia järjestöt ovat aktiivisesti mukana esimerkiksi erilaisten toimintojen ja tapahtumien toteuttamisessa tai työryhmien työskentelyssä. Jossain kunnissa osallistuminen on yksittäisten järjestöjen varassa tai se on vähäisempää.

Toimivaa yhteistyötä, mutta myös haasteita

- Suurimmassa osassa kuntia yhteistyö järjestöjen, kuntien ja hyvinvointialueen kesken nähtiin toimivan hyvin. Esiin nostettiin muun muassa seniori- ja perhekeskukset, työryhmät ja osaavat henkilöt.
- Muutamassa kunnassa yhteistyöllä on jo pidemmät perinteet hyvinvointialuetta edeltäneen perusturvaliikelaitoksen myötä, ja näin hyväksi muotoutunutta yhteistyötä on vain jatkettu.
- Osassa kuntia yhteistyö on vasta käynnistymisvaiheessa.
- Haasteina järjestöjen, kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyössä nähtiin ajankohtainen resurssitilanne.
- Hyvinvointialueen henkilöstön työtilanne, jatkuvasti muuttuvat toimintamallit ja epävarmuus toiminnan jatkumisesta hankaloittavat yhteistyötä. Tilanne aiheuttaa vastuun ja roolien kasautumista erityisesti kunnille, mutta myös jonkin verran yhteistyössä oleville järjestöille.
- Myös hyvinvointialueen puolelta tunnistetaan jännitteet kuntien ja hyvinvointialueen välillä resurssitilanteitten takia.

Yhteistyössä kehittämispotentiaalia

- Yhteistyöhön liittyvinä kehittämis ehdotuksina nousi esiin esimerkiksi yhteistyön kehittäminen systemaattisemmaksi, kaikkien osapuolten resurssien lisääminen, selkeämpi roolitus ja tasaisempi vastuun jakautuminen sekä toimijoiden mukaan saaminen enemmän ja monipuolisemmin.
- Toisaalla toivottiin enemmän yhteisen toiminnan suunnittelutilaisuuksia, ja toisaalla taas enemmän toimintaa ja vähemmän suunnittelua. Yhdessä kunnassa ehdotettiin positiivisten asioiden, näkemysten ja hyväksi havaittujen toimintatapojen esiin nostamista sekä hyvien käytäntöjen jakamista.
- Hyvinvointialueen puolelta keskeisenä ehdotuksena oli yhteistyön seurannan kehittäminen, jotta pystyttäisiin aidosti arvioimaan paremmin eri toimintamallien heikkouksia ja vahvuuksia. Sen myötä voitaisiin käyttää resursseja vaikuttavampiin asioihin sekä kehittää toimintamalleja eteenpäin.

Yhteistyön tulevaisuuden näkymät

Järjestöyhteistyön tulevaisuuden näkymissä hyvää, mutta myös huolia

- Järjestöyhteistyön tulevaisuus nähdään suurimmassa osassa kuntia hyvänä ja positiivisena.
- Huolta aiheuttaa järjestöväen ikääntyminen ja väheneminen, mikä haastaa järjestökenttää ja vaikuttaa myös yhteistyöhön.
- Myös yleinen taloudellinen tilanne mietityttää etenkin siitä näkökulmasta, miten se vaikuttaa järjestöjen tukemiseen ja niiden toimintaan.
- Yhteistyössä nähdään silti tiivistämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia, ja yhtenä vaihtoehtona nousi esiin muutamissa kunnissa pohdinta pop up -tyyppisestä yhteistyöstä.
- Yhtenä tulevaisuuskuvana nähtiin, että pitkäjänteinen kehittäminen ja vahvempi suunnitelmallisuus tulevat korostumaan.
- Hyvinvointialueella sekä virkajohto että poliittiset päättäjät ovat sitoutuneita järjestöyhteistyöhön tiukasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Yhteistyön tulevaisuus näyttää olosuhteisiin nähden hyvinvointialueen näkökulmasta positiiviselta ja siinä on paljon kehittymisen potentiaalia.

Valtuutettujen perehdyttäminen järjestöyhteistyöhön

Valtuutettujen perehdyttämisessä järjestöyhteistyöhön kehitettävää kunnissa

- Yhdessäkään kunnassa ei ole erikseen järjestettyä perehdytystä järjestöyhteistyöhön, vaan asiaa käsitellään esimerkiksi kaupunkiorganisaatioon perehdyttämisen yhteydessä tai talousarviokokouksessa.
- Järjestöyhteistyö pysyy esillä kuntien valtuustossa muun muassa kuntastrategian ja toimintakertomuksen, hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman sekä avustusasioiden muodossa.
- Osassa kuntia järjestöyhteistyö on esillä hallituksen iltakoulussa tai tietyn toimialan tehdessä vierailuja hallituksen kokouksiin. Yhdessä kunnassa järjestöille suunnatut kirjeet toimitetaan myös valtuutetuille.
- Pienemmissä kunnissa osa, tai jopa kaikki, valtuutetuista saattavat olla itsekin aktiivisia järjestötoimijoita ja näin perillä järjestöyhteistyön asioista.
- Kahdessa kunnassa asiaa ei pidetä millään tavoin esillä valtuustokauden aikana.

Hyvinvointialueen valtuutetut perehdytetään järjestöyhteistyöhön

- Hyvinvointialueella uudet valtuutetut perehdytetään järjestöyhteistyöhön.
- Asia on esillä käytännön kautta esimerkiksi hyvinvoinnin ja turvallisuuden lautakunnassa, jolla on avustusvastuu.
- Avustustoiminnan koonnin esittely on yksi keino konkretisoida järjestöyhteistyötä päättäjille.

Järjestöyhteistyö tarvitsee jatkossakin resursseja ja tiivistä vuoropuhelua

Järjestöyhteistyön tilannekuva kokonaisuudessaan positiivinen

- Järjestöjen toimintaedellytysten tukeminen on pysynyt vakaalla tasolla.
- Yhteistyörakenteet tukevat yhteistyön tekemistä, jota on monipuolisesti tapahtumayhteistyöstä strategiseen kehittämiseen ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen.
- Järjestöyhteistyön tulevaisuus nähdään positiivisena toimintaympäristön ja järjestökentän haasteista huolimatta.
- Suositukset yhteistyön edistämiseksi vuodelle 2026 ovat pitkälti samat kuin vuodelle 2025, koska ne näyttäytyvät edelleen ajankohtaisina.

Suosituksset yhteistyön edistämiseksi

- Yhteistyön vahvana säilyttämiseksi ja sen tiivistämiseksi on merkittävää turvata riittävät henkilöstö- ja aikaresurssit järjestöyhteistyöhön niin kunnissa kuin hyvinvointialueella.
- Uusien valtuutettujen perehdyttäminen yhteistyöhön sekä järjestöjen ja päättäjien vuoropuhelun lisääminen on yksi keino vahvistaa järjestöyhteistyön merkitystä ja siihen resurssointia.
- Yhteistyötä koskevat keskeiset asiat on myös hyvä kirjata järjestöyhteistyön asiakirjaan.

Suosituksset yhteistyön edistämiseksi

- Yhteistyön helpottamiseksi on olennaista huolehtia tiedon avoimuudesta ja löydettävyydestä. Järjestöille suunnattua tietoa on tärkeä koota kunnan verkkosivulle yhteen paikkaan.
- Lisäksi kuntalaisten tiedonsaanti järjestöjen toiminnasta varmistetaan tuomalla se esiin kunnan verkkosivuilla helposti löydettävänä esimerkiksi hyödyntämällä Lähellä.fi -verkkopalvelua.
- Niin kunnissa kuin hyvinvointialueella on tärkeää miettiä yhdessä järjestöjen kanssa, miten toimintaympäristön ja taloudellisten resurssien vähenemisen haasteisiin vastataan.
- Yhteistyön tiivistäminen, riittävä vuoropuhelu, selkeä roolitus ja uusien toimintamallien kokeileminen voivat olla keskeisiä muutoksesta selviämiseen.

Keski-Suomen järjestöyhteistyön tilannekuva 2025

Pidetään näistä kiinni:

- ✓ Järjestöyhdyshenkilöt
- ✓ Järjestöavustukset
- ✓ Tilat järjestöille
- ✓ Muut tukipalvelut
- ✓ Järjestöjen osallistaminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työhön
- ✓ Erilaiset yhteistyön muodot

Varmistetaan jatkossa järjestöyhteistyössä:

- ✓ Riittävät resurssit
- ✓ Valtuutettujen perehdyttäminen ja vuorovaikutus järjestöjen kanssa
- ✓ Yhteistyön asiat koottuna järjestöyhteistyön asiakirjaan
- ✓ Järjestötiedon avoimuus ja löydettävyys